

Галина ГРИМАШЕВИЧ

ПОЛІСЬКА АДВЕРБІАЛЬНА СИСТЕМА ЯК ПРЕДМЕТ НАУКОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

У статті проаналізовано різнопланові дослідження, у яких представлена середньополіська адвербіальна система, визначено шляхи, напрями та перспективи дослідження поліської системи прислівника як у діахронії, так і в синхронії.

Ключові слова: середньополіський діалект, прислівник, адвербіальна система, дослідження.

Із-поміж повнозначних частин мови особливе місце відведено прислівнику, який протиставляється іншим самостійним частинам мови як клас незмінюваних слів, що називають ознаку ознаки, ознаку дії, часу тощо. На противагу традиційній узаконеній думці сучасні граматисти називають прислівник (разом із прикметником) самостійною, але абсолютно периферійною частиною мови, що ґрунтується на чотирьох повнозначних частинах мови – прикметникові, дієслові, числівникові та іменникові ... і для якої характерна морфологічна безкатегорійність і незмінність.¹

Очевидно, саме унікальність і неординарність прислівника, відсутність у нього словозмінних категорій зумовила неабияку увагу до нього лінгвістів як із позиції діахронії, так і синхронії, як літературної мови, так і українських діалектів.

Історичний розвиток адвербіативів у діахронії представлено в дослідженнях, у яких репрезентовано історію формування окремих лексико-семантичних класів прислівників і прислівникової системи загалом. Зауважимо, що найґрунтовніше проблеми становлення українського прислівника, його функціонування в різні періоди розвитку мови, генезу багатьох прислівників проаналізував В. Німчук.² Водночас український прислівник на матеріалі різноманітних і різночасових пам'яток досліджували такі вчені, як С. Бевзенко, котрий проаналізував особливості словотворення адвербіативів,³ С. Самійленко, який зацентрував увагу на

---

¹ Вихованець Іван, Катерина Городенська. Теоретична морфологія української мови / За ред. чл.-кор. НАН України Івана Вихованця. – К.: Університетське вид-во «Пulsари», 2004. – С. 297–298.

² Німчук В. В. Прислівник // Історія української мови. Морфологія / Ред. кол. В. В. Німчук, А. П. Грищенко та ін. – К.: Наук. думка, 1978. – С. 342–412.

³ Бевзенко С. П. З історичних коментарів до українського словотвору. Прислівник // Наукові записки Ужгородського державного університету. – Том 37. – Ужгород, 1959. – С. 21–40

історичних процесах, що відбулися в українських прислівниках,⁴ Л. Гумецька, яка досліджувала особливості словотвору прислівників у мові актових книг XIV – XV ст.,⁵ М. Вербовий, котрий проаналізував суфіксальні адвербіальні утворення в історії української мови,⁶ у полі зору І. Чаплі – становлення прислівникової системи української мови⁷ та ін. Водночас варто відзначити дисертаційні дослідження Т. Довгої, яка порушила проблему адвербіалізації в сучасній українській літературній мові,⁸ І. Уздиган, яка проаналізувала відад’єктивні прислівники в українській мові XVI – XVII ст.,⁹ П. Білоусенка, який на широкому фактичному матеріалі простежив історію становлення прислівників часу в українській мові,¹⁰ та І. Даценка, у дисертації якого проаналізовано прислівники місця української мови.¹¹

Різноаспектні проблеми функціонування прислівника в сучасній українській літературній мові порушено в низці дисертаційних досліджень, монографій, окремих статей. Відзначимо, наприклад, монографію Г. Ярун, у якій порушено й розв’язано проблему кореляції змісту і форми української адвербіальної системи,¹² дисертаційні дослідження К. Іваночка¹³ та В. Гальчук¹⁴, присвячені проблемам акцентуації прислівників, та ін.

Варто зазначити, що діалектна адвербіальна система різних говорів українського діалектного континууму упродовж останніх десятиріч також привертала увагу мовознавців, результатом чого

⁴ Самійленко С. П. З історичних коментарів до української мови. Прислівник

// Українська мова і література в школі. – 1956. – № 6. – С. 10–19.

⁵ Гумецька Л. О. Словотвір прислівників української актові мови XIV – XV ст. // Українська мова і література в школі. – 1958. – № 6. – С. 19–26.

⁶ Вербовий М. В. Прислівники із суфіксами **-ма**, **-ми**, **-мо** в історії української мови // Мовознавство. – 1993. – № 4. – С. 42–45.

⁷ Чапля І. К. Прислівники в українській мові. – Харків : Вид-во Харк. ун-ту, 1960. – 123 с.

⁸ Довгая Т. М. Адвербиализация в современном украинском литературном языке: автореф. дисс. ... канд. филол. наук. – Ужгород, 1970. – 20 с..

⁹ Уздыган И. М. Отад’єктивные наречия в украинском языке XVI – XVII вв. (Словообразовательная структура) : автореф. дисс. ... канд. филол. наук. – К., 1975. – 25 с.

¹⁰ Белоусенко П. И. История и особенности образования наречий времени в украинском языке : автореф. дисс. ... канд. филол. наук. – К., 1982. – 24 с

¹¹ Даценко І. Б. Історія формування прислівників місця української мови : : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 2007. – 19 с

¹² Ярун Г. М. Кореляція форми і змісту в розвитку української прислівникової системи. – К.: Наук. думка, 1993. – 110 с.

¹³ Іваночко К. М. Акцентуація прислівників у сучасній українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Дрогобич, 1997. – 20 с.

¹⁴ Гальчук В. Ю. Історія акцентуації відіменникових прислівників в українській мові: автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Київ, 1996. – 20 с.

стали дисертації Ю. Громика, який проаналізував прислівникову систему (прислівники відзайменникового походження) західнополіського діалекту,¹⁵ та О. Брошняк (Пискач), увагу якої привернула адвербіальна система закарпатського говору.¹⁶ Діалектна прислівникова система інших українських наріччя і говорів представлена здебільшого в окремих статтях, які передовсім стосуються діалектів південно-західного наріччя. Зокрема, В. Німчук присвятив низку статей словотвору закарпатських говірок,¹⁷ різноаспектні проблеми функціонування прислівників у говорах південно-західного наріччя порушено в статтях І. Ощипко,¹⁸ О. Захарків,¹⁹ М. Леонової,²⁰ Т. Довгої,²¹ Н. Прилипка,²² П. Лизанця,²³ Т. Розумик²⁴ та ін.

---

¹⁵ Громик Ю. В. Прислівники відзайменникового походження у західнополіських говірках української мови : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – К., 1999. – 18 с.

¹⁶ Брошняк (Пискач) О. Д. Прислівники в українських говорах Закарпаття : автореф. дис. ... канд. філол. наук. – Ужгород, 1996. – 23 с.

¹⁷ Німчук В. В. Словотвір прислівників відприкметникового походження в закарпатських говірках // Територіальні діалекти і власні назви. – К.: Наук. думка, 1965. – С. 69–79; Німчук В. В. Із словотвору прислівників говірок району верхньої річки Боржави (Прислівники займенникового походження) // Наукові записки Ужгородського державного університету. – Т. 35. – Мовознавство. – Ужгород, 1958. – С. 42–55; Німчук В. В. Із словотвору прислівників (прислівники числівникового походження) в говірках верхньої течії р. Боржави // Доповіді та повідомлення Ужгородського державного університету. – Серія філологічна. – № 3. – Ужгород, 1958. – С. 56–58; Німчук В. В. Словотвір прислівників іменникового (без прийменників) походження в закарпатських говірках // Праці XII Республіканської діалектологічної наради. – К.: Наук. думка, 1971. – С. 263–273 та ін.

¹⁸ Ощипко І. Й. Семантико-словотвірна структура прислівників у південно-західних говорах // Структура і розвиток українських говорів на сучасному етапі: XV Республіканська діалектологічна нарада: Тези доповідей і повідомлень. – Житомир, 1983. – С. 161–163; Ощипко І. Й. Лексико-структурні типи прислівників в українських говорах // Тези доповідей XIV Республіканської діалектологічної наради. – К.: Наук. думка, 1977. – С. 64–66.

¹⁹ Захарків О. П. Семантична структура прислівників часу в бойківських говірках // Українська лексика в історичному та ареальному аспектах. – К.: Наук. думка, 1991. – С. 127–136.

²⁰ Леонова М. В. Прислівники в буковинських говірках // Питання історії і діалектології східнослов'янських мов. – Кн. 2. – Львів, 1961. – С. 92–102.

²¹ Довга Т. М. Лексика на позначення понять, пов'язаних із частинами доби, у говорах українських Карпат // Лексика української мови в її зв'язках з сусідніми слов'янськими і неслов'янськими мовами. – Ужгород, 1982. – С. 188–189.

²² Прилипка Н. П. Темпоральні прислівники в буковинських говірках // Українська мова на Буковині. – Чернівці: Рута, 1994. – С. 30–31.

²³ Лизанець П. М. Із словотвору говірок Затисся Виноградівського району (прислівник) // Доповіді та повідомлення УжДУ. – Серія історико-

Поліська адвербіальна система репрезентована незначною кількістю праць, серед яких зазначена вище дисертація Ю. Громика та низка його статей,²⁵ а також наукова розвідка Н. Прилипка, у якій вона аналізує архаїчні елементи поліської адвербіальної системи, акцентуючи переважно увагу на давніх прислівниках місця й часу, які сягають найдавніших періодів розвитку мови, і роблячи висновок про те, що структура й семантика багатьох найдавніших прислівників, які постали ще в праслов'янській або давньоруській періоди шляхом адвербіалізації відмінкових форм іменних частин мови, у сучасних поліських говірках не зазнала істотних змін,²⁶ що ще раз підтверджує архаїчність та унікальність території Полісся.

Крім того, окремі матеріали про північноукраїнську адвербіальну систему знаходимо в Атласі української мови.²⁷ Водночас варто відзначити, що в цій праці поліському прислівникові приділено зовсім мало уваги, оскільки на скупі відомості натрапляємо переважно у фонетичних картах (зокрема, у коментарі до к. 3 «Рефлекси ненаголошеного **ѣ** після зубних і л» відзначено форми прислівників *пiшки*, *рiдко*; у к. 7 «Рефлекси ненаголошеного **ѣ** після р» представлено фонетичні варіанти адвербіатива *рiдко*, на к. 9 «Рефлекси наголошеного **ѣ** після зубних» – фонетичні варіанти прислівника *пiшки*; к. 86 репрезентує відповідники ненаголошеного **у** (з о носового) у слові *замiж*; у коментарях до к. 117 «Вставний **Й** (*третій*)» одночасно подано прислівники *двiйчи*, *трiйчи* з різними фонетичними варіантами), зрідка знаходимо відомості про діалектні адвербіативи

філологічна. – № 1. – Ужгород, 1957. – С. 83–95.

²⁴ Розумик Т. М. Лексико-семантичні особливості прислівників місця в говорах українських Карпат // Проблема дослідження діалектної лексики і фразеології української мови : Тези доповідей. – Ужгород, 1978. – С. 185–186; Розумик Т. М. Прислівникова лексика в українських говорах району Карпат // Ужгород : Вид-во УЖДУ, 1982. – С. 127–135.

²⁵ Громик Юрій. Прислівники зі значеннями 'на плечі (взяти дитину)', 'на плечах (нести дитину)' в західнополіських та суміжних говірках // Волинь філологічна: текст і контекст. Західнополіські говірки в просторі та часі: зб. наук. пр. – Вип. 9 / упор. Г. Л. Аркушина. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – С. 28–39; Громик Ю. В. Просторові та часові прислівники з основами *коль, *толь, *сель в українських підляських говірках // Діалектологічні студії. – Вип. 3: Збірник пам'яті Ярослави Закревської. – Львів, 2003. – С. 142 – 148 та ін..

²⁶ Прилипка Н. Архаїчні структури прислівників у поліських говорах // Полісся: Мова, культура, історія. – К. : Наук. думка, 1996. – С. 83–87.

²⁷ Атлас української мови. – Т. 1. Полісся, Наддніпрянщина і суміжні землі. – К.: Наук. думка, 1984.

на словотвірних картах (наприклад, на к. 246 «Вищий ступінь прикметників і прислівників на -ш» представлено форми прислівників *вище, ближче, вище, ближше, дорожче, ближей, ближчей*; на к. 247 «Вищий ступінь прикметників і прислівників на -ш» наведено приклади тільки прикметників, але, як зазначено в коментарі, з такими ж суфіксами на представленій території функціонують і прислівники); крім того, на к. 272 подано варіанти заперечної частки **ні** в займенниках і прислівниках (*ніколи, николи, неколи, неколи*).

Водночас кілька карт у першому томі Атласу української мови присвячено безпосередньо прислівникові. Зокрема, на к. 267 «Прислівник *дома*» відзначено 2 варіанти прислівника – *дома* і *вдома*; на к. 268 «Прислівник *навстіж*» подано 5 фонетико-словотвірних варіантів зазначеного адвербіатива; також к. 306 демонструє адвербіативи на позначення прислівника способу дії *урозгін* «орати з країв до середини», на ній представлено 13 прислівників із зазначеною семантикою; на к. 307 подано 6 варіантів прислівника *усклад* із семантикою «орати від середини до країв»; на к. 344 представлено 5 варіантів прислівника *дуже* (*дуже, вельми, крепко, сильно, тяжко*) у словосполученні *дуже (великий)*. Отже, лінгвогеографічна репрезентація поліського прислівника не дає підстави зробити належних висновків про функціонування цієї частини мови в говорах північноукраїнського наріччя.

Дослідження середньополіських говірок пов'язане насамперед з ім'ям М. Никончука, який упродовж майже сорока років вивчав говірки середньополіського діалекту (за його термінологією – правобережнополіські), але і в його науковій спадщині прислівникові приділено зовсім незначну увагу. Зокрема, в одній із перших статей лексикографічного типу («Із лексики поліського села Листвин» він представляє специфічну лексику зазначеної говірки (більше 350 слів), водночас прислівників серед них зі специфічними словотвірними особливостями, семантикою, генезою, фонетичними рисами всього 18, із-поміж яких – *вн'ет* 'зовсім, ущент', *д'войки* 'двічі', *з'новеч'і* 'знову', *йадре'но* 'морозно й безвітряно', *л'удно* 'добре, по-людськи', *'нотич* 'униз головою', *скул'*, *с'кул'ака* 'звідки', *стул'*, *с'тул'ака* 'звідти', *т'рейкі* 'тричі' та деякі інші.²⁸ Крім того, у докторській дисертації «Правобережнополіські говірки в лінгвогеографічному

---

²⁸ Никончук Н. В. Из лексики полесского села Листвин // Лексика Полесья: Материалы для полесского диалектного словаря. – М.: «Наука», 1968. – С. 79–92.

висвітленні»,²⁹ розв'язуючи проблеми відношення правобережнополіського діалекту до сусідніх говорів і здійснюючи внутрішню класифікацію правобережнополіських говірок за матеріалами Лексичного атласу Правобережного Полісся, М. Никончук принагідно для підтвердження теоретичних думок і для вирішення поставлених у дослідженні завдань використовує й прислівники. Зокрема, розглядаючи питання протиставлення правобережнополіських і волинських говірок на рівні фонетики, він, аналізуючи процес виникнення монофтонга та сполучення його з різноманітними приголосними, наводить із-поміж інших лексем приклади прислівників *'нѣшк'і, с'пїшно, 'рѣдко* (с. 38),³⁰ здійснюючи лексичне протиставлення правобережнополіських і волинських говірок, учений використовує фразеологізми зі значенням *покотити віз назад*, у яких функціонує прислівник місця *на'зад* у сполученні з дієсловами *попх'нут, оса'д'іт'і, завез'ти, пото'чити, з'бити, повер'нути* при спільних із волинським *'дати на'зад, ко'тити на'зад* (с. 93), розкриття цієї ж проблеми сприяють різноманітні форми прислівника часу *сьогодні* – *с'о'гон'єчі, с'а'гон'ачи, днес', нин'і, нин'ки*, а також прислівники із семантикою минулого року **'лѣтось, 'л'ѣтос'а, в'л'ѣтус'а, *то'рокъ* (95-96); із семантикою 'сира холодна погода взимку' поряд зі словосполученнями, іменниками функціонує низка прислівників: *'с'ірово, бр'ізкот'ліво, *'сыро* (с. 61); під час лексичного протиставлення білоруських та українських говірок використано прислівники із семантикою *сьогодні: с'о'годн'єчі, с'а'гон'ачи, днес', 'нин'і, 'нин'ки, 'заречко, с'о'годн'і, с'о'гон'і* (с. 153), фразеологізми із семантикою *котити воза назад*, у яких фігурує прислівник *на'зад* із дієсловами *то'чити, з'бити на'зад* (с. 151). Для протиставлення білоруських та українських говорів важливими є словотвірні особливості, з-поміж яких дослідник наводить словотвірні варіанти прислівника часу *сьогодні* та адвербіативи з частками *нє, сь 'н'ѣде, 'н'ѣяк, 'н'ѣкол'і, д'ес', 'йакос', кол'іс'* (с. 155).

Вважаючи українсько-білоруську мовну межу як тип перехідного говору між українською та білоруською мовами, автор розглядає явище гіперичного окання, наводячи поряд з іншими частинами мови, переважно іменниками та дієсловами, і прислівник *но'зад* (с. 164). Аналізуючи різні фонетичні процеси,

²⁹ Никончук Микола. Правобережнополіські говірки в лінгвогеографічному висвітленні: Монографія. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 316 с.

³⁰ Далі подаємо тільки сторінку зазначеної вище монографії М. Никончука.

зокрема напівпом'якшеність губних перед *е* та проміжний варіант цекання і дзекання, М. Никончук наводить приклади прислівників *'nêuk'i*, *'n'euk'i*, *'m'ixo*, *'ç^m'ixo* (с. 171). Вивчаючи питання межі між перехідними українсько-білоруськими говорами та південно-західним діалектом білоруської мови, на рівні словотворення вчений наводить прислівник у формі вищого ступеня порівняння *бол'е 'більше'* (с. 178).

Як зазначає П. Гриценко, у зазначеній дисертації вперше вдалося окреслити – у певному наближенні – членування середньополіського діалекту, поклавши в основу принцип поширення локалізмів.³¹ Цей принцип дав змогу М. Никончукові виділити в досліджуваному діалектному континуумі 18 діалектних зон. Зауважимо, що прислівникова система для розв'язання цієї проблеми прислужилася лише спорадично. Зокрема, поряд з іншими лексичними елементами лексичну специфіку жеревських говірок репрезентує прислівник *днес 'сьогодні'* (с. 193). Водночас зазначимо, що, указуючи на найважливіші морфологічні риси й особливості інших рівнів, які доповнюють фонетичне протиставлення волинсько-поліських і правобережнополіських говірок, М. Никончук не використовує даних адвербіальної системи (с. 122)

Щодо лексикографічної репрезентації середньополіських адвербіативів варто зазначити, що вони представлені у двох словниках П. Лисенка. Водночас потрібно зауважити, що адвербіальна поліська система в зазначених працях представлена зовсім незначною кількістю елементів (наприклад, у «Словнику поліських говорів»³² – близько 170, у «Словнику діалектної лексики Середнього і Східного Полісся»³³ – близько 30), що, очевидно, зумовлено тим, що автор не ставив собі за мету представити цю систему якнайповніше (пор.: у двотомному лексикографічному виданні Г. Аркушина, реєстр якого становить 13 тис. одиниць, прислівників трохи більше 700)³⁴. Представлені в словниках прислівники характеризуються фонетичними та словотвірними особливостями, властивими для репрезентованої території, структурними типами прислівників. Крім того, у

---

³¹ Професор Микола Васильович Никончук: матеріали до бібліографії вчених / НАН України / Павло Юхимович Гриценко (упорядн., вступн. сл.). – К.: Університетське вид-во «Пульсари», 2007. – 80 с.

³² Лисенко П. С. Словник поліських говорів. – К.: Наук. думка, 1974. – 260 с.

³³ Лисенко П. С. Словник діалектної лексики Середнього і Східного Полісся. – Вид-во Академії наук Української РСР. – К., 1961. – 72 с.

³⁴ Аркушин Григорій. Словник західнополіських говірок: у 2 т. – Луцьк: Вежа, 2000.

лексикографічних джерелах відзначено незначну кількість форм ступенів порівняння прислівників, які марковані виразними діалектними особливостями як на фонетичному, так і морфологічному рівні, що виявляється в наявності давніх суфіксів компаратива, тощо. Водночас зауважимо, що частково середньополіські прислівники представлені у «Фразеологічному словнику говірок Житомирщини» Г. Доброльожи,³⁵ де окремо виділено фразеологізми зі стрижневим компонентом прислівником, а в другій частині – ідеографічному фразеологічному словнику – відзначено понад 30 абстрактних понять, виражених прислівниками, хоча навіть такий матеріал не дає змоги окреслити картину функціонування прислівників у середньополіських говірках. Те саме стосується й досліджуваних діалектних текстів,³⁶ оскільки репертуар адвербіативів у них незначний, хоча саме тексти дають змогу простежити функціонування прислівників, їхню трансформацію в діалектному мовленні. Опрацювання текстів із поліських говірок засвідчило зовсім незначну кількість прислівників, переважно часу, частина з яких використовується для дистрибуції колись/зараз; часто вживаними є прислівники місця, якщо інформатор розповідає про те, де відбувалися ті чи інші події; прислівники часу досить часто використовуються для передачі послідовності дії в часі тощо.³⁷

Отже, здійснений аналіз досліджень поліської адвербіальної системи північноукраїнського наріччя, зокрема середньополіських говірок, засвідчує, що прислівникові приділено зовсім незначну увагу, у зв'язку з чим багато проблем, пов'язаних із діалектними адвербіативами, досі не з'ясовані.

1. Потребує вирішення проблема становлення поліської адвербіальної системи за виданими та рукописними матеріалами різножанрових і різностильових пам'яток північноукраїнського ареалу, оскільки такі дослідження наразі відсутні.

2. Важливими є проблеми становлення поліського прислівника в різні періоди розвитку української мови, вплив лінгвальних та екстралінгвальних чинників на формування

³⁵ Доброльожа Галина. Фразеологічний словник говірок Житомирщини. – Житомир: ПП Туловський, 2010. – 404 с.

³⁶ Аркушин Г. Голоси з Волинського Полісся. – Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. – 542 с. + 2 DVD; Говірка села Машеве Чорнобильського району. – Ч. I – IV. – К., [б. в.] – 2003 – 2005; Говірки Чорнобильської зони: тексти. – К.: Довіра, 1996. – 359 с.; Говори української мови: зб. текстів. – К.: Наук. думка, 1977. – 591 с.

³⁷ Лексикографічна й текстографічна репрезентація поліської адвербіальної системи може бути предметом окремої наукової розвідки.

поліської системи прислівника, шляхи збагачення поліської адвербіальної системи в певні періоди, вплив інших мов, зокрема польської та білоруської, на становлення прислівника, міжмовної взаємодії в царині адвербіативів.

3. Дослідження функціонування прислівників як частини діалектної лексики в сучасних поліських говорах, насамперед середньополіському та східнополіському, оскільки прислівники західнополіського діалекту увійшли до наукового обігу завдяки працям Ю. Громика, для створення цілісної картини поліських адвербіативів і їхньої взаємодії з адвербіальною системою української літературної мови загалом та інших українських діалектів зокрема.

4. За наявними та підготованими в майбутньому лексикографічними, лінгвогеографічними й текстологічними виданнями з різних теренів українського діалектного континууму здійснити комплексне дослідження сучасної діалектної адвербіальної системи загалом, а також компаративні дослідження різних говорів українських наріч, які потребують укладання докладної програми-питальника із залученням уведених до наукового обігу матеріалів з інших говорів, що уможливить вивчення прислівника в зіставному аспекті.

Галина Гримашевич

Полесская адвербиальная система как предмет научного исследования.

В статье анализируются разносторонние исследования, представляющие среднеполесскую адвербиальную систему, определяются пути, направления и перспективы исследования полесской системы наречия с точки зрения как диахронии, так и синхронии.

Ключевые слова: *среднеполесский диалект, наречие, адвербиальная система, исследования.*

Halyna Hrymashevych

Poliska adverbial system as subject of scientific research.

In the article the different researches devoted to serednepoliska adverbial system are analysed, the ways directions and prospects of research of this system both in diachronic and synchronic spheres are depicted.

Keywords: *serednepolisky dialect, adverb, adverbial system, research.*